

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

SZERKESZTŐSÉG,

hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő:
Füvészkert-utca 1079.

Megjelen hetenként egyszer, szombaton, egy íven.

Előfizetési ár egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt; 200 szóig 2 frt; a másodszori hirdetésnél 100 szóig 80 kr; harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.

KIADÓ HIVATAL,

hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden küldemény intézendő:
Főiskola, háznagyi hivatal.

Tartalom. A magyar protestáns egyetem kérdéséhez. Tóth Sámuel. — Tárcza. Emlékbeszéd Amos Comenius felett. Joó István. — Közügyeink. Egyházmegyei közgyűlések. A máramaros-ugocsai egyházmegye tavaszi közgyűlése. Szikszay Zoltán. — A bihari ev. ref. egyházmegye közgyűlése. Körösvölgyi. — A h.-nagykunsági egyházmegye rendkívüli közgyűlése. — e. — A n.-károlyi egyházmegyéből. Szigethy Gyula és Figyelő. — Különnévk. — Hirdetés.

A magyar protestáns egyetem kérdéséhez.

III.

Az emberiség haladását és tökélyesbülését igen sok tényezőnek kölcsönös hatása segíti elő és biztosítja; az állami intézkedéseket nem lehet e téren egyedül kielégítőkné tartani. Egyetlen tekintet az emberiség művelődési történetére kétségtelenül meggyőz, hogy az egyház s általában a vallás mily hatalmas tényező volt a népek és nemzetek sorsára, azok fejlődési viszonyaira, s annak intező befolyását még ezentúl sem nélkülözheti az emberiség; mert azon elmélet, melyet századunk különben egyik legnagyobb gondolkozó theologusa, Rothe Richárd fölállított, hogy az egyháznak majd egykor az államba kell beolvadni: a jövőről alkotott szép álmokhoz és reményekhez tartozik, s az ő álláspontjából s felfogásából mérlegelve az akkori viszonyokat és helyzetet, inkább a valódi keresztyénség diadalának lenne tekinthető azon szép és boldog korszak, a melytől pedig még a valóságban oly meszsze áll az emberiség. Tegye meg az állam a magáét, örködjék híven, de más tényezők szabadságát és befolyását se korlátozza, sőt inkább segítse elő azokat.

A magyarországi protestáns egyház multjához lenne hűtelen, ha közös erővel nem építene fel egy világító tornyot, mely jótékony sugarait árasztja szét e hazában; megtagadja önmagát, ha a műveltség és tudomány terjesztésének zászlóját, melyet oly magasan lobogtatott, kezéből kiragadni engedi; az apró lámpafények csak kis tért vilá-

golhatnak be, míg egy protestáns egyetem őrtornya leend a magyar nemzetségnek, igaz hazafiságnak és egyenes jelleműségnek.

De azon nagy nehézség is előáll, hogy honnan veszszük a férfiakat, kik a tudomány méltóságát elárulva, azt a káté szolgálatába vinni hajlandók volnának?, honnan veszszük azokat ma, midőn a confessióra nem tekintő állam a köztünk létezett tudományos erőket sorra elszedte? Annak csak örülnünk kell, hogy tudományos férfaink közül többen iskoláinkból, oly állami főtanodába hívtak el működésre, melyből azelőtt már a vallás egy maga kizárta embereinket, hiába volt meg a képesség és tudomány. Oly férfiakra nekünk semmi szükségünk, kik a tudomány méltósága elárulásának nagy bűnén szegődnének hozzánk; találkoznak még olyanok, kik a protestáns szellemet és önálló tudományos vizsgálódást szép öszhangzásba tudják hozni, és nem szégyenlik a Krisztus evangéliomát, az élő Istent vallani legtudományosabb foglalkozásuk közepette is.

Hogy a magyar protestáns egyház életerős fennállása legközvetlenebbül csak akkor lesz biztosítva, ha jó gymnasiumai mellett czélszerűen berendezett theologiai-, tanító- s tanárképezdei intézetek állíttatnak fel, ez utóbbi a bölcsészeti tanfolyamot is szükségkép föltételezvé: ez ellen senki nem szólhat; és a mint Ballagi kifejezte, „a theologiai teljes facultás és tanárképezdével egybekapcsolt bölcsészeti tanfolyam előállítására, ez a teendők első stádiuma, miről gondoskodnunk vallásfelekezeti kötelesség“. Ezt a nézetet én is osztom. Részemről azonban úgy vagyok meggyőződve, hogy ez csakis az első stádium, és a magyar prot. egyház csak félig oldotta meg feladatát, ha egyedül az elsorolt intézetek fentartásáról gondoskodik; mert egyházunk élettörténetét, egyházszervezetünket figyelembe véve, a magyar protestáns egyház valódi fölvirágozhatása és biztosítása szempontjából nem kevésbé fontos tényezők a protestáns jogi intézetek vagy jogakadémiák is.

Ugyanis azonkívül, hogy a protestantismus az egyetemes papság eszméjét törekszik az életben megvalósítani, és minden különbség nélkül a papokra és nem papokra, klérikusokra és laikusokra, eredményezte a különböző országokban, a hol csak megszilárdulhatott, az alsóbb és felsőbb tanintézeteket, egyetemeket; tehát a protestantismus a tanításban és nevelésben mint elv, szellem és jellem él, működik és kinyomatot talál: nem lehet felednünk azon sajátos viszonyt, melyben épen hazánkban, a protestáns tanintézetek a protestáns egyházhoz viszonylanak; mely viszony alapján fejlődött és erősült magának a protestáns egyháznak is élete és ereje; nem lehet felednünk, hogy a magyarországi protestáns egyházban, ennek szervezete s egyházalkotmányi elvei alapján nemcsak az ígehirdetéssel, sákramentumok kiszolgáltatásával és a tanítással megbízott, szorosán úgynevezett lelkipásztorok vagy egyházi személyek a tényezők és intézők, hanem a világi vagy polgári elem is, az egyes egyházak presbyteriumaitól kezdve föl egész a zsinatig, mint legfőbb törvényhozó testületig, mindenütt teljesen képviselve van, jogélvezettel, intéző hatalommal és befolyással bír, épen ennél fogva nem lehet közömbös magára az egyházra nézve, hogy minő szellemben képeztetik az úgynevezett világi elem is; s a magyarországi protestáns egyházban létező minden egyházi intézmény, alapítványok és iskolák kétségtelenül igazolják, hogy a polgári elem képzettségétől, hitbuzgóságától vagy hidegségétől az egyházi élet szintúgy feltételeztetik, mint a szorosán egyházi egyének nemes akarattól, lángoló egyházszerelmétől vagy közömbösségétől.

Én tehát abban, hogy elődeink felsőbb iskoláikban a jogtudományok tanítására is kiterjeszkedtek, figyelemre méltó elvet és intést látok kifejezve, és hozzánk, utódokhoz intéztetve. Mert hogy a protestáns főtanodákon a jogtudományok számára is tanszékek állítottak, ezt több fontos körülmény és elv követelte; egyik tisztán a tudomány érdeke; másik, hogy az egyházi pályára lépők is nyerhessenek és sajátíthassanak el bizonyos jogismereteket, melyeket majd az életben az egyházak érdekében hasznosíthatnak; de legfőbb cél volt e jogi tanszékek felállításánál, hogy a protestáns ifjak, kik polgári hivatalokra szándékoznak lépni, vagy majd hivatva lesznek a politikai téren szerepelni, egyházuk tanintézeteiben nyerjék meg kiképeztetésüket; így akarván a protestáns egyház a maga számára gondolkodásban, érületben protestáns, tette és áldozatra kész egyéneket nevelni, kik a foglalkozás oly különböző mezején is az egyház iránti érdekeltséget és szeretetet megtartsák és őrizték, annak szükségei s kívánalmi iránt fogékonysággal bírni, a nehéz időkben vagy a válság óráiban kérő szavát megérteni képesek legyenek s arra akarattal bírjanak.

Tóth Sámuel.

Tárcza.

Ámós Comenius születésének háromszázados évfordulója alkalmából 1892. márczius 28-án a debreczeni ref. collegiumban tartott emlékbeszéd.

(Folytatás.)

A schola pansophica 7 osztálylyal tervezetett.

Az osztályok nevei:

Vestibularis	}	érzéki fok.
Janualis		
Atrialis		
Philosophiai	}	értelmi fok.
Logikai		
Politikai		
Theologiai	}	ész foka.

A vestibularis és janualis osztályok 1651. év elején, az atrialis 1652. évben nyitott meg. Ez évben Rákóczy Zsigmond meghalván, a pansophica schola felső 4 osztályának felállítását a csökönység, rosszakarat és előítéletek által támasztott nehézségek miatt kivinni nem tudta. A 3 alsó osztály felállításán kívül tehát a sárospataki főiskola megmaradt régi szervezetében, vagy inkább szervezetlenségében.

Comenius, mint a reáloktatás híve, ki azt tanácslá, hogy az égtől és földtől, a tölgy- és bükkfától kell tanulni; a ki arra intett, hogy a szemnek mutasd a láthatót, a fülnek a hallhatót, az orrnak a szagolható, a nyelvnek az ízelhető és a kéznek a megfogható: bizonyára a valódi tárgyak szemléltetését többre becsülte a képek által való szemléltetésnél; de jól tudta, hogy a valódi tárgyak gyakran nem szerezhetők be a tanítás céljaira; az emberi kényelem, közöny és gyarlóság pedig nem is igyekszik azokat beszerezni; azért, hogy a szemléltetést lehetővé tegye, szerkesztette S.-Patakon „Orbis pictus” vagy a festett világ cz. művét, melyet Nürnbergben 1657. évben adott ki. Az égen, földön és vízben létező dolgok képeiben tünteti fel azon tárgyakat, melyeket ismertetés végett leír. E mű is nagy feltűnést keltett, s számos nyelvre, többek közt magyar nyelvre is lefordított s tankönyvül bevétetett. S.-Patakon még e század elején is tankönyvül szolgált. Nem akarom e mű szerkesztését s a képek megválasztását bírálni, mert nincs időm reá, nem foglalkozom az ellene felhozott csekélylő nézetekkel sem; — de lenne bár sokkal több gyarlósága, mint valójában, ez a tanítás történetében valódi epochát alkotott. Ő adta ezzel az iskolai sikeres oktatást, illetőleg a kiszámíthatlan becsű impulsust a szemléleti eszközök előállítására. Nemesak a nép- és középiskolának, az egyetemenek sem lehet szemléltető eszközök nélkül tanítani; az orvos-tan, a természettudományok, a géptan, festészet, szobrászat, modellek, képek, utánzatokkal segítenek magokon ott, a hol a valódi tárgy hiányzik. Sőt az antik classikus irodalom megértése sem lehet a leírt tárgyak képeinek szemlélete nélkül. A történelemtanítás is folyvást azokra szorul, hogy magát kellőképen megértethesse s az érdekeltséget élénken tartsa.

Tanai, irodalmi művei s iskolai tervezetei által egész korának iskolaügyére nagy hatással volt Comenius; hiszen műveit nemcsak azon helyeken használták és tanították, a hol

épen működött, elterjedtek azok a művelt Európa minden általaiban s velök együtt az ő tanításmódja, tanítási és nevelési elvei, egész szelleme; s így a tanítás módszerének javítását Európaszerte előidézte.

Magyarországon, S.-Patakon legközvetlenebb volt az ő hatása, hol az iskolát rendezte, a tanítókat módszerébe bevezette, s a hol vestibulum, janua és atrium című műveit újra kiadta, Orbis pictusát szerkesztette.

Mind e mai napig eldöntetlen kérdés, hogy ő S.-Patakon rendes tanár, vagy szervező s tanulmányi felügyelő volt-e?

S.-Patakon egyáltalában nem volt megelégedve Comenius sem a tanulók, sem a tanítók magaviseletével, sem az iskolának szervezetével. Ugy látszik, hogy az így szerzett keserű tapasztalatok és keble mélyében dülő kedvetlenségek érlelték meg lelkében amaz iskolai szervezet megírását, melyet „Leges scholae bene ordinatae” czímmel adott ki, s a melyben szervező-képességének adta kitűnő bizonyosságát.

Sajátságos és feltűnő, hogy míg egyfelől fájdalmasan említi fel, hogy „Ex illi tolerandi gratia ad scholasticam functionem detrusus”, vagyis a száműzetés elhordozhatása végett iskolai hivataloskodásra taszított alá, addig eme művében szemrehányólag mondja, hogy a tanítói állást lenézik s a papi hivatal előszobája gyanánt tekintik.

Részint a latin nyelv begyakorlása, részint társadalmi és előadási ügyesség szerzése végett a vestibulum, janua és Orbis pictus egyes szakaszait színre alkalmazta s a tanulók által előadatta. A pansophica schola minden osztálya számára külön szabta meg az előadandó színpadi darabokat. A papság azonban a színi előadásokat, mint erkölcsrontókat ellenezte, s az ellenzés miatt a színdarabok előadását csak S.-Patakon való tartózkodásának utolsó évében tudta keresztül vinni.

Comeniusnak Patakon való működéséről és hatásáról Szombathy János a Biographia professorum cz. művében írja: a) behozta a tanításnak és tanulásnak a réginél könnyebb módját; b) három latin osztályt állított fel; c) az osztályok számára latin könyveket írt; d) finomabb erkölcsi műveltséget hozott be; e) behozta igen nagy haszonnal a színjátékokat; f) a nyomdát felállította; g) világi gondnokokat állíttatott be; h) a nemesek tanvezetőjének hivatalát (paedagogarcha) szerveztette; i) a két alsó latin osztályba is állandó tanítók beállítását sürgette. (Dezső Lajos: Comenius A. J. Magyarországon. 70—71. l.).

Bizonyosra vehetjük, hogy Ladivér Illyés által, ki lelkes tanítványa volt, s ki az eperjesi ágostai hitvallású collegiumban paedagogarcha gyanánt működött, az ág. hitv. iskolákba is elhatottak művei és tanai.

Joó István.

(Vége köv.)

Közügyeink.

Egyházmegyei közgyűlések.

A máramaros-ugocsai egyházmegye tavaszi közgyűlése.

Sor szerint tavaszi közgyűlésünk Halmi-ra (Ugocsam.) esvén, ott tartottuk azt meg, ápril hó 27-én. A megnyitó isteni-tiszteletet, — mit egyházmegyei szokásunk szerint sorban tel-

jesítünk, — ez alkalommal én végeztem, mely után a felső népiskola egyik nagy termében nt. Csernák István esperes úr buzgó imádsága s Várady Gábor tartalomdús beszéde után, — mely az utóbbi idők minden nevezetes egyházi eseményeit felölelte, — kezdetét vette a tanácskozás. — Gondnok úrnak e megnyitó beszédei, — nagy mestere levén ő a szónak, — mindig igen hatásosak szoktak lenni, de ritkán lehetett olyan ragyogó, mint most, mert midőn egyházkerületünk b. e. püspökéről emlékezett meg, ott ült a mély meghatottság a gyűlés minden egyes tagjának arcán, de egy mesteri fordulattal öröme hangolta a szíveket: a nemes utódot, a kipróbált és törhetlen jellemű főt. Kiss Áront üdvözölvén, mire a közgyűlés riadó „éljen”-e felelt. A szép megnyitó beszéd után, a gondosan összeállított jelentés következett, mit a legközelebb tartott zsinatról az elnökség s a tanácskozásokban néhány napig részt vett egyházi póttag terjesztett a gyűlés elé. Rövid skizzében ott állt ebben előttünk az egész zsinat, s oly ügyes alkotásban, hogy a közgyűlés jónak látta örvendetes tudomásvétel után jegyzőkönyvében megörökíteni ezt. Majd Krüzselyi Bálint szigeti jogtanár, az újonnan választott világi jegyző tette le az esküt s köszönte meg a bizalmat. Őszinte örömmel üdvözölték a tagok e kedves és rokonszenves embert, s jól esett, hogy sok elfoglaltsága mellett szívesen felajánlotta munkásságát, e 16-ik tiszteletbeli állására is.

Az időközben esperesileg elintézett ügyek helybenhagyása után, néhány tisztán helyi érdekű kérvény tárgyalattott, mit a tanügyi bizottság elnökének, a körlátogató lelkészek és tanítók jelentése alapján összeszerkesztett fölterjesztése követett. Volt ebben sok szép és megnyugtató adat is, különösen a máramarosi iskolákról, de ha őszinte és igaz akarok lenni, nem szabad eltitkolnom a sötét képeket sem. Bizony sok még a kívánnivaló, de különösen 2 iskoláról jelent ázsiai dolgokat a felterjesztés. De hát ennek legnagyobb oka a kibeszélhetetlen szegénység. Ez pedig a mi vidékünkön a legtöbb helyen megvan. Erről tanúskodott az a nagy halmaz kérő ív is, melytől, — mikor vele egyházmegyei főjegyzőnk referálás végett felállott, — megijedtünk, hogy mikor lesz ennek a sok kérvény elbírálásának vége. Ámbár ez nálunk könnyen megy, itt csaknem mindenki jogosult a segélyre. Mikor egyházmegyei ügyészünk azt kérdezte, van-e olyan egyház, a melyik nem folyamodik?, van, — volt reá a felelet, — pedig körülbelől mindenikre reá férne. Ajánlottunk is mi sokat, de mind olyat, a melyek megérdemlik. Vajha ne sokat ejtene ki az a két rosta, melybe e kérvények belekerülnek!

A gyűlést a halmi egyház szíves vendéglátásáért köszönet s végül közebed zárta be, melyen a toasztok özöne közt az első főt. Kiss Áron urat éltette. Éljen!!

Máramaros-Sziget, 1892. május 2.

Szikszay Zoltán,
evang. reform. lelkész.

A bihari ev. ref. egyházmegye közgyűlése.

A bihari ev. ref. egyházmegye f. évi ápril 28-án tartott szokásos tavaszi közgyűlését N.-Váradon, a városháza tanács-termében Szabó Károly esperes és Ritoók Zsigmond e. m. gondnok elnöklete alatt. A gyűlésen egyházi és világi részről számosan jelentek meg részint a közelebb lefolyt zsinat, részint

s méginkább a rendkívüli nagyszámú különféle ügyek iránti érdeklődésből. A gyűlés tárgysorozata ugyanis 40 számból állott, s azt hittük, hogy két napon keresztül kell tárgyalni, de az elnökség tapintata lehetővé tette, hogy a gyűlés egy nap alatt befejeződött, — igaz, hogy az utolsó ügyeket már a késő esteli órákban lámpafény mellett kellett tárgyalni.

A gyűlés az esperes által mondott buzgó imádsággal vette kezdetét, melynek elhangzása után Ritoók Zs. gondnok megnyitván a gyűlést, legelsőben is felolvastatott a nagyterjedelmű s valódi szakértelemre valló esperesi jelentés az egyházmegye szellemi és anyagi állapotáról. Ugyanennek kapcsán jelentette az egyetemes egyházunkra lesújtott gyászt, bold. Révész Bálint püspök halálát is!

A közgyűlés az esperesi jelentést egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vétetni rendelte; bold. Révész Bálint püspök halála felett pedig, emléke méltatása mellett, jegyzőkönyvileg fejezte ki mély fájdalmát.

Ezután a különféle pénztárak s az egyházmegyei könyvtárnok számadásai megvizsgálásáról beterjesztett bizottsági jelentések olvastattak fel. E szerint az egyházmegyei közpénztárnál az elmúlt évben bevétel volt 12,260 frt 56 kr, kiadás 12,089 frt 34 kr, maradvány 171 frt 32 kr. A pénztár állása 9473 frt 22 kr. A lelkészi gyámpénztárnál bevétel 64,827 frt 44 kr, kiadás 62,297 frt 39 kr, maradvány 2530 frt 09 kr. A pénztár állása 53,275 frt 21 kr. A könyvtárnok számadása szerint bevétel volt 538 frt 09 kr, kiadás 418 frt 07 kr, maradvány 20 frt 07 kr; a pénztár állása 404 frt 34 kr.

A pénztárvizsgáló bizottság azon javaslata, miszerint — tekintettel a közpénztári tőke apadására, — a körözs-n.-révi missió-alapra tőkésített 600 frt csatoltassék ahhoz, egyhangúlag elvettették.

Majd Miskolczy Árpád, egyházmegyei vil. tanácsbíróvá történt megválasztása folytán az eddig viselt jegyzői tisztről lemond. Lemondása elfogadtatik s a szavazás e tisztségre elrendeltetik.

Ezután az országos közalap-bizottság ez évi jelentése került tárgyalás alá, s ezzel kapcsolatban Kovács János furta lelkész s közalap biz. tag lemondása. A bizottság jelentése szerint az egyházmegye ez évi közalap-járuléka 1734 frt 40 kr. Tudomásul vétették s Kovács János lemondása elfogadtatván, helyébe Csillag Lajos bojti lelkész s egyházm. tanácsbíró lett beválasztva.

Következő tárgy a pusztai újlaki egyház mustváltság-ügye volt, már talán 3-szor idehozva! A hívek és a behívatlanok ugyanis sehogyse tudnak megegyezni e kérdésben. Nem is esoda! A philoxera pusztításai folytán megszűnván ez adó alapja, a szőlő jövedelmezni, nagyon keservesen esik a népek behívatlanokait e czímen fizetni, s a behívatlanoknak pedig még keservesebb lemondani arról az egy kanta bornak nevezett „valamiről“. Megpróbálta pedig már a szegény nép tenge-
rivel vagy krumplival kárpótolni vagy kiengesztelni a behívatlanokat, de magától érthetőleg — hiába! Ezúttal abban lett megállapodás, hogy a híveknek újabban beterjesztett méltányos ajánlata a megváltásra vonatkozólag — az egyházi előljáróssághoz jóindulatú ajánlással lett áttéve.

Majd felolvastatott a fugyi-vásárhelyi gondnok számadását és az ottani iskola állapotát megvizsgáló küldöttségek jelentése, melyből kitűnik, hogy nevezett helyen az iskolai tanítás nagyon el lett hanyagolva, s e tekintetben nem csekély mulasztás terheli úgy a lelkész-tanítót, mint a községi előljá-

róságot, mely a mulasztásokat nem gátolja a kellő erélylyel. Az egyházmegyei közgyűlés sajnosan értesült ezen mulasztásokról, s a mennyiben lelkész-tanítót terheli a kötelességmulasztás, őt komolyan útasítja, hogy kötelességét pontosan teljesítse. Az illetékes főszolgabírói hivatalt pedig fölkéri az egyházmegye, hogy az előljáróság útján az iskolamulasztásokat kellő szigorral ellenőrizze. Ugyanezen vizsgáló bizottság jelentése szerint a nevezett egyházban a „kúrátor uram“ sem valami hű sáfárja vala a gondjaira bízott egyházi vagyonnak, a mennyiben a vizsgálat során kiderült, hogy a „szentek ládájából“ vagy 160 frt a kezéhez ragadt. Mivel azonban a hiányt hajlandónak nyilatkozott megtéríteni, — amúgy is letelvén már hivataloskodási ideje, — az egyházmegye nem indít el-lene fegyelmi eljárást, hanem a vizsgálati költségekben lelkész-tanítóval egyetemlegesen elmarasztalja.

Olvastatott ezután a n.-tótfalui leányegyházba a lelki-szolgálat miképp rendezése ügyében véleményt adni hivatott küldöttség jelentése. Ebből arról győződött meg a közgyűlés, hogy N.-Tótfaluban is égető szükség lenne — hitfelekezeti érdekeink megvédése tekintetéből — egy, a körözs-révihez hasonló missiói állomásra. Ez értelemben hozott határozatot is, felhíván esperes urat, hogy az erre vonatkozó adatokat beszerzvé, az egyházkerületi közgyűlés útján tegye meg a lépéseket nevezett helyen egy missiói állomás létesítése iránt.

Majd olvastatott a bihari egyházmegyében felállítandó ev. ref. felsőbb leánynevelő intézet ügyében a szomszéd érmeleki és n.-szalontai egyházmegyék illető vezéregyéniségeivel közösen értekezett bizottság jelentése, a melyből megtudtuk, hogy a nagy horderejű alkotáshoz közelebb jutottunk már legalább egy lépéssel, a n.-várad ev. ref. egyház azon szíves ajánlata által, hogy a felállítandó nőnevelde részére saját tulajdonát képező ingyen telket ígér. A nagyfontosságú ügyre vonatkozó részletes tervezet készítése céljából újabb bizottság küldetett ki.

Ezután a nagy-szántói takarékmagtár alapszabálya megerősítettett; a darvasi lelkész felterjesztése a harangpénztárra vonatkozólag helybenhagyatott.

Majd olvastatott Biharmegye alispánjának átíratja a nazarénus tévelygők túlkapásaira vonatkozólag, melyszerint az alispán erélyesen útasítja az egyes főszolgabírákat, hogy a legnagyobb szigorral ellenőrizzék a nevezett tévelygők gyülekezéseit, nehogy azok a fejletlen gyermekek oda édesgetése által úgy a lelki, mint a testi járványok terjesztőháza legyenek. . . . Az átírat helyeslőleg, köszönettel vétették tudomásul.

Ezután olvastatott a Körözs-Nagy-Réven felállított missiói állomás ideiglenes vezetője, Karácson Imre lelkész részletes jelentése félévi működéséről, melyből örömmel győződött meg s vett tudomást egyházmegyénk közgyűlése úgy a felállított missiói állomásnak a hitéletre áldásos és jótékony voltáról, mint annak vezetője, Karácson Imre lelkész buzgó és odaadó működéséről.

Ezt követőleg több kisebb ügy nyert elintézést, majd következett a közalaphoz benyújtott segélykérvények tárgyalása. Közalapsegélyre ajánlatnak a lelkészek közül Bokros Benedek h.-k.-száldobágyi lelkész és Nánási Imre mező-telki lelkész — 200—200 frtra. Az egyházak közül F.-Vásárhely 100 frt, Pelbárthida 400 frtra. Ref. segélyegyleti segélyre ajánlatnak F.-Vásárhely, Fugyi, Pelbárthida, rendkívüli államsegélyre Csepelyi Menyhért vásárhelyi lelkész, Pelbárthida és Fugyi egyházak.

A gyűlés ekkor — a déli órák eljöttével — félbe szakítottatott, s a gyűlés tagjai közebedre a „Széchenyi“ szállodába vonultak folytatni a tárgyalásokat a fehér asztalok mellett.

A délutáni gyűlésen folytatólagos tárgyalás alá vétetett az ártándi egyház fiiskola-építési ügye. Nevezett egyháznak megengedett, hogy fiiskolája építésére felhasználhatja a Csapó-féle alapítványt és orgonaalapot 5 évi visszafizetés s a számadások utólagos betérjesztése feltétele mellett. Ezután a hegyköz-kovácsi egyház határozata Szilágyi Antal gondnokságot el nem fogadó egyháztagra vonatkozólag — helybenhagyatott, s több ehhez hasonló apróbb ügy gyors egymásután intéztetett el.

Majd egy régóta húzódo és sok tekintetben kellemetlen és kínos ügy, a csatári lelkésznek az ottani tanítók ellen emelt panasza vétetett tárgyalás alá. Nevezett egyházban a lelkész és tanítók között évek óta áldatlan viszálykodás folyik, mely odáig fajult, hogy a tanítók lelkészt a szószékben mondott beszédjéért egy ízben a politikai hatóságnál lázítás címén bevádolták. S bár a megindított bűnvádi eljárás nyomán lelkészt a legfelsőbb bíróság az említett vád alul teljesen felmentette s a tanítókat rágalmazás miatt elítélte, nevezett tanítók még sem szűnnek meg lelkészt minden téren gyanúsítani, s e miatt jelenleg is egy fegyelmi vizsgálat van a nyakukban. Lelkész kérelme jelenleg oda irányul, hogy az említett tanítókat, mivel az egyház belbékéjét állandóan felzavarva tartják, az egyházmegyei közgyűlés onnan más helyre helyezze át. Az egyházmegyei közgyűlés — nevezett tanítók ellen újabb fegyelmi vizsgálat elrendelését mondja ki.

Ezzel a gyűlés folyó tárgyai elintéztetvén, az egyházmegyei bíróság tartott törvényszéki ülést, az egyházmegye „tengeri kigyójának“ nevezhető körözs-nagy-révi viszályos ügyben. Előadó volt Nádudvari Lajos egyházmegyei tanácsbíró. Nevezett egyházban ugyanis évek hosszú sora óta következetesen felváltva hol a lelkész panaszolja a híveket, hol a lelkészt a hívek. E közben pedig egymás kölcsönös keserítgetésével töltik az időt. Jelenleg épen a k.-n.-révi hívek panaszolják a lelkészt, s egyben ki is mondják, hogy nekik a nevezett lelkész tovább nem kell, s készek lesznek inkább egyetemlegesen más vallásra térni át, — a mit, fájdalom, már sokan meg is tettek, — mintsem nevezett lelkészt hallgatni.

Az egyházmegyei törvényszék a vizsgálati iratok felolvasása után félrevonulván, zárt ülésben a következő ítéletet hozta. Bepanaszolt Vári János körözs-n.-révi lelkész az egyházi törvények 20. és 231. § ai alapján vétkesnek ítéltetik, s a 254. §. c), é) stb. pontjai alapján azon helyről való elmozdításra ítéltetik, s a költségekben elmarasztaltatik.

Ezután tárgyalás alá vétetett a fentebb említett csatári tanító, Lengyel Károly fegyelmi ügye, mely oly annyira frivol, hogy ne mondjam, aljas tartalmú volt, hogy előadó Hegyesi Márton tanácsbíró a tárgyalási iratok felolvasása előtt az elnökségtől a zárt ülés elrendelését kérte, a mi el is rendeltetett. A mire valóban nem nagy szükség volt, mert a késő esteli időre való tekintettel, a gyűlés tagjai, kivéve a törvényszék tagjait, egytől-egyig elszéledtek, s így a nélkül is zárt ülés lett úgyannyira, hogy a törvény által rendelt egy pár tárgyalási tanú előkerítése is nagy bajjal járt. Hogy aztán a késő esteli órákban félrevonult bíróság, a meggyújtott gyertyák rezgő fénye mellett hogy és mint ítelt? — azt mi, a kik eljöttünk, nem tudhattuk meg, de nem is voltunk rá kíváncsiak.

Körözs-völgyi.

A h.-nagykunsági egyházmegye rendkívüli közgyűlése.

Dévaványa városának kijutott mostanában az ünneplésből. A közelmúltban szentelte föl fényes templomát, s e hó 5-én újra ünnepi színbe öltözött a város: az egyházközség szíves meghívására ott adtak egymásnak hivatalos találkozózt egyházmegyénk tanácsos rendei.

A pompás templom szolgált a gyűlés színhelyéül. Reggel 8 órakor már telve volt a nagyszerű templom ünnepélyes arcú közönséggel s megkezdődött az istenizsztelet, melyen Szügyi Dániel, d.-ványai lelkész mondott szép imádságot. Ezt követte nt. Dorogi Lajos esperes úr imádsága, mely jelezte az egyházmegyei gyűlés megnyitását. A megjelent tagok igazolása s a gyűlés megalakultának kinyilvánítása után egyházmegyénk gondnoka, nagys. Horthy István úr állott elő azon indítványával, miszerint hagyja jóvá a közgyűlés azt, hogy ő Felsege, a legalkotmányosabban uralkodó királyunk megkoronázásának 25 éves jubilauma alkalmából az egész egyházmegyeszerte ünnepélyes istenizszteletek tartassanak. Az egybegyűltek felállva hallgatták végig indítványozó lelkes propositióját, s azt egyhangúlag megszavazták.

Megható szavakban emlékezett meg esperes úr a magyar ref. egyház nagy oszlopának, Révész Bálintnak kidöltéről, s bejelenti egyszersmind főt. Kiss Áron úrnak püspökké lett megválasztását. Jelenti továbbá esperes úr Tóth Miklós t.-roffi lelkész elhunytát, s az új lelkész, Török Imre megválasztását, kit hivatalában megerősít. Ezután az egyházmegye legutóbb választott jegyzői foglalják el székeket, s teszik le az esküt a gyűlés színe előtt.

Ily előzmények után került a sor a f.-szabolcsi indítványra.

Általános volt az érdeklődés a tárgy iránt; pro et contra sokan hozzá szólottak. A szónokok közül következők váltak ki: Székypéter egyházm. tanácsbíró véleménye szerint a hatodik egyházkerület létrehozásának szüksége előbb-utóbb beáll; épen azért nem tartja helyesnek, hogy e kérdéssel felületesen számoljon le az egyházm. közgyűlés. Most még egyelőre, tekintettel a részletes terv hiányzására, nem lehet határozottan nyilatkozni; de óhajtja, hogy a tárgy, mint becses anyag, tétessék el tanulmányozás végett, — Harsányi Sándor túrkevei lelkész hozzájárul a hatodik egyházkerület eszméjéhez. Nagy massában — mondja — élő egyházat teremteni nem lehet. Utal a katolikusok egyházi viszonyaira, kik főpásztorukat annak hivatalos kerületében mindenütt ismerik; ott és úgy lehet szó tökéletes hit- és erkölcsi életről. Ez utóbbi szempontból pártolja az indítványt. Egyházmegyénk gondnoka, Horthy István úr, az erők szétforgácsolására törekvésnek s a „viribus unitis“ elv felejtésének tudja be a f.-szabolcsi indítvány intenióját. Kifejti, hogy a 6-ik egyházkerület előállása, mely különben is oly roppant fontosságú anyagi ügyek megoldását (pl. az egyházker. főiskolájának ügye) tenné szükségessé, csak az egyetemes magy. ref. egyház gyöngítése volna. Főképen az elszakadni akarókra tekintettel fájlalná a külön egyházkerület létrejöttét. Ily irányban adja be írásbeli propositióját s annak elfogadását kéri. Madarász Imre karczagi lelkész elvileg elfogadhatónak tartja az eszmét, de az elszakadási terv részletes s pontos kidolgozása előtt a dologba bele menni nem látja észszerűnek. Az ezután következő néhány szónok Horthy úr indítványához csatlakozik. Figyelemre méltó

beszédet tartott ez ügyben Gulyás Lajos kisujszállási lelkész, ki nem látja be, mi okuk lehet a felső egyházmegyéknek az elszakadásra? A közigazgatás nehézségei? Hiszen a közigazgatásnak ütere az egyházmegyék. Ha tehát panaszra van okuk, az egyházmegyei szervezeten kell módosítani, s nem ily módon, elszakadás által kísérteni meg a dolog orvoslását. Nézeteik eltérők az egyházkerület zömének nézetétől? Hát a helyett, hogy elszakadnának, s egy új egyházkerületnek adnának lételt, helyezkedjenek el inkább másképen a magyar ref. egyháztestben.

Mindezek után, némi utólagos pótlások eszközlése mellett, elfogadja az egyházmegye nagys. Horthy István úr indítványát.

Tárgyaltatik Vári Szabó Sámuel t.-földvári lelkész ügye, ki összeütközésbe jött egyházközsége némely tagjaival. Esperes úr és társa megkísérlék békét eszközölni a versengő felek között, s midőn ez nem sikerült, az agg lelkész lemondott hivatali tisztének tényleges betöltéséről, s administratorul Bihar Lajos alkalmaztatott évi 700 frt fizetéssel.

Most az egyházmegyei gyűlés elé felebbezett ügyek következtek, melyek közül egyet — tanulságos volta miatt — ide iktatok.

Tisza-Roffon lakó gr. Waldeck Frigyes úr, ki a legutóbbi időkhöz gondnokság alá volt helyezve, körülbelül 16 év óta presbytere a t.-roffi egyházközségnek s főgondnoka a szomszédos tiszaburai egyháznak. Most azonban — tehát annyi évek után! — egynehány t.-roffi egyháztag kétségbe vonta nemcsak presbyterre választhatóságát, hanem még választói jogát is, hivatkozással a zsinati törvények 195. §-ára, mely szerint szavazási jogot csakis „önálló, apai vagy gyámi hatalom alatt nem levő” egyháztagok gyakorolhatnak. A gróf úr elleneinek föllépése az egyházmegyei gyűlés több tagja előtt legalább is gyanúsnak tűnt föl, tekintettel arra, hogy csak most gondoltak actióra s nem már ezelőtt évekkel. Tény, hogy a zsinati törvények merev betartása mellett a föllépők részére kellett volna eldönteni az igazság mérlegét, de az egyházmegyei közgyűlés — szavazattöbbséggel — a t.-roffi presbyterialis gyűlés azon végzésének adott igazat, mely már egy alkalommal a nevezett gróf urat szavazói joggal bírónak s presbyterségre is megválaszthatónak ítélte, s óriási szavazattöbbséggel ez év folyamán újra meg is választotta. Kik Waldeck gróf úr ügye mellett emeltek szót és szavaztak, azokat mindenesetre a méltányosság vezérelte, mert a nemes gróf részint adományaival, részint buzgó tevékenységével annyi évek óta minden időben sokat tett a ref. egyházközség fölvirágoztatására.

Az ügy — mint halljuk — a superintendentialis gyűlés elé felebbeztetett.

Említést érdemel még a gyűlés tárgyai közül Harsányi Sándor túrkevei lelkész indítványa, mely a lelkészi tekintély emelését célozza. Indítványozza nevezett lelképásztor, hogy I. Papválasztások előtt és alkalmával az ide vonatkozó egyházi törvények szigorúan tartassanak meg. (Hát nem úgy történik-e?). II. Ujjonnan választott lelkészek beiktatása tényleg ünnepélyesebbé. (Elhatározzatik!). III. Lelkészi temetések alkalmával az egyházmegye lelképásztorai s az egyházak küldöttei megjelenésök által adjanak díszet a szomorú alkalomnak.

Az egyházmegyei gyűlés esti 9 óra után ért véget. Dél-

ben a d.-ványai presbyterium díszbédet adott vendégeinek tiszteletére, melyben mintegy 130 egyén vett részt.

Másnap, f. hó 6-án mondtunk búcsút a kedves városnak, melyre most már hétköznapok fognak következni, mert templomszentelési ünnepben századokig, egyházmegyei gyűlés ünnepélyében pedig egy évtizedig aligha lesz része. — e.

A n.-károlyi egyházmegyéből.

Egy tanulságteljes szavazás.

A n.-károlyi ev. ref. egyházmegye f. év ápril hó 21-én N.-Károlyban tartott közgyűlése nyílt szavazás elrendelése mellett mondott kárhóztató ítéletet a családja betegeskedése miatt távol levő esperes azon intézkedése fölött, mely szerint a n.-károlyi egyházban megüresedett káplán-tanítóságot pályázat útján megejtendő választás által betöltetni ez alkalommal meg nem engedheti, mert akkor egy már több év óta szolgáló segéd-, illetve helyettes lelkész hely nélkül maradásának veszélye forogna fönn; és mert a méltányosság is úgy hozza magával, hogy a mikor a nagykárolyi káplán-tanító, mint elválasztott máté-szalkai rendes lelkész állomását annak idején elfoglalandja: ugyanakkor a máté-szalkai helyettes lelkész a károlyi káplán-tanítóságon nyerjen alkalmazást.

E kifogástalan intézkedés ellen azonban a nagy-károlyi egyháztanács száz éves joggyakorlatra hivatkozva, — mintha azóta törvényeket nem is alkottak volna, — az egyházmegyehez felebbezett.

A gyűlés szónokai vagy pusztán a rideg jog, vagy csak a ki nem elégítő méltányosság elveit hangoztatták a nélkül, hogy a kettőt összefogva, igyekeztek volna a kérdést a maga lényegében kidomborítani. Pedig a mi a jogosságot illeti, a káplán-tanítóság betöltésénél egyforma joga lehet az egyháznak és az egyházmegyének, a mennyiben a tanítót választja a presbyterium, a káplánt pedig ellenőrzés mellett az illető lelkész kérelmére rendeli az egyházmegye; tehát a választási jogot egyik sem vindikálhatja önmagának kizárólag, hanem tartoznának azt előforduló esetekben a körülmények szerint egymás közt felváltva megosztani. Az egyházmegye azonban e jogával élni eddigelé szükségesnek nem tartotta.

Aztán meg a törvény nem ismer káplán-tanítóságot, mely csakis az egyházmegye elnézéséből, kegyelméből, az anyagi viszonyok korlátoltságára való hivatkozással tarthatja fönn magát. Jogos-e, méltányos-e tehát az egyházmegye érdekeire épen nem tekintve, monopolizálni azt a jogot, mely az egyházmegye tulajdonának is tekinthető?! Vagy ne tessék a tanítósággal összekötni a káplánságot, vagy ha igen, akkor tartsa kötelességének rendkívüli esetekben az egyházmegye jogát is tekintetben tartani.

Avagy az egyházmegye adhat-e valamely egyháznak privilegiumot arra, hogy az ő nyakára tetszése szerint hozhassa be a káplánokat, habár a bekebelezettek számára sem tud már biztos menhelyet kimutatni? Ebben állana-e a segédlelkészek elhelyezésének kötelessége, melyet a zsinat az egyházmegyéknek is meghagyott?! A tanulság ebből az, hogy a református segédlelkész csak mostoha fia a tulajdon egyházmegyének is, mely a dajkáló édes anyát volna hívva pótolni; csak eldobott citrom, melyet kifacsarnak a törvényt jobbra-balra magyarázó tanácsbíró urak s egyes hangadó egyéniségek, hogy némelyek családi érdekeinek szolgálhassanak.

Hangos bizonyosága ennek a n.-károlyi egyházmegye mostani közgyűlésén megtörtént szavazás, mely alkalommal egyik érdemes egyházi tanácsbíró a n.-károlyi egyház követelését embertelennek nyilvánítja; és a mely szavazást részéről törvénytelennek tartok I-ör azért, mert számba sem vették, hogy mennyi a jogosult szavazó, és kik azok? II-ör, mert magok a vádlók is hűségesen leszavaztak a távol levő vádlott esperes ellen; III-ör, mert a szavazásnál egy oly egyén döntött, kinek nem is volt joga szavazni, t. i. az elválasztott m.-szalkai lelkész, a ki még tényleg csak nagy-károlyi káplán-tanító.

A kinek más meggyőződése van az általam röviden érintett kérdés tárgyában: czáfoljon meg.

Igazság és józan világosság vezéreljenek mindnyájunkat!

K.-Jánosi, 1892. ápril 22.

Szigethy Gyula,
ev. ref. segédlelkész.

* * *

Ugyanezen ügyben egy másik felszólalás is érkezett hozzánk, melyet a következőkben közlünk.

T ö r t é n e t i h ű s é g.

Ezen becses lap április 30-iki számában, a nagy-károlyi ev. ref. egyházmegye tavaszi közgyűléséről hozott tudósításnak azon pontjára, melyben ez mondatik: „a közgyűlés Segesvári József esperesnek, a n.-károlyi káplán-tanítóság betöltésére vonatkozó intézkedését 19 szóval 18 ellen hatályon kívül helyezte stb.“: történeti hűség kedvéért szabad legyen megjegyezmem, miszerint az esperesi intézkedést jogosultnak nem tartó 19 szavazatból egy a nt. Asztalos György n.-károlyi lelkészé, egy a tek. Debreczeni István n.-károlyi ev. ref. egyházi főgondnoké, mint a felperes egyház megbízottaié, egy pedig a tiszt. Kincses István, jelenleg máté-szalkai rendes, akkor még n.-károlyi káplán-tanítói állását elfoglalva tartó segédlelkészé. Nemcsak a prot. egyházi életben, de a világ összes népeinek történetében páratlanul áll ezen eset, midőn egy ítékezésben a felperesek szavazati jogot gyakorolnak, s tényleg ők döntenek el, vajjon igazuk van-e a kérdéses dologban! Arra sem található példa, hogy egy, bár megerősített, de ekklezsiáját még el nem foglalt lelkész, — kinek leendő paróchiáját még azon helyettes lelkész tartja elfoglalva, kit az ekklezsia képviselőjével megbízott, — szavazati joggal bírjon az egyházmegyei közgyűlésen; hiszen protestáns elv szerint az egyházközség az az alap, melyből a lelkész képviselői s egyúttal szavazati joga is kifejlik, in partibus címeket s azzal járó jogokat protestáns egyházunk nem ismer. Leszámítva már az esperesi intézkedést jogosulatlanul tartó 19 szavazatból e páratlanul álló három szavazatot, marad 16, a melyet ha levonunk az esperesi intézkedés jogos volta mellett nyilatkozott 18 szavazatból, világosan kijő, miszerint az egyházmegyei közgyűlés tulajdonképen az esperesi rendelkezést hagyta jóvá 2 szavazat-többséggel. Hogy a határozat mégis az ellenkező értelemben mondatott ki, azt csak sajnálni lehet.

Figyelő.

Különfélék.

Főtiszt. Kiss Áron püspök úr f. hó 10-én érkezett meg Debreczenbe, elfoglalandó itteni lelkészi állomását. A püspök úr tiszteletére a városházán, a főiskolán, az egyházi épülete-

ken zászlók lobogtak. A vasúti állomás környéke a déli órákban megnépesült. A vasúti állomás perronján jelenvoltak: gróf Degenfeld József főispán, Simonffy Imre polgármester s ev. ref. egyházi főgondnok, a debreczeni ev. ref. lelkészi kar, a főiskolai tanári kar, a presbyterium tagjai csaknem teljes számmal, a tanítói kar, több városi tanácsnok és tisztviselő, a korláton belől pedig nagyszámú közönség foglalt helyet. A kijáratot szőnyeg fedte. A Szatmár felől jövő vonat d. u. 1 órákor megérkezvén, egy szalon-kocsin ablakában láthatóvá lett a főt. püspök úr patriarchalis alakja, s a közönség viharos éljenzéssel üdvözölte. Midőn főt. Kiss Áron püspök úr a vasúti kocsiból — a debreczeni ev. ref. egyház küldöttjeinek kíséretében — kilépett, ismét megújult az éljenzés, s Simonffy Imre polgármester, a debreczeni ev. ref. egyház főgondnoka, meleg szavakkal üdvözölte a püspök urat, ki az üdvözlésre következőleg válaszolt: „Nagyságos főgondnok úr! Igen tisztelt egyháztanács! Mélyen tisztelt közönség! Én keletről jöttem ide, hozott a bethlehemi csillag sugara, melynek fényét e városnak négy tornyán látom fölragyogni. E csillag fényét követtem eddig is, ennek fénye után fogok haladni ezután is azon a nehéz pályán, melyre az isteni gondviselés kiszemelt. Ugy tetszett a gondviselésnek, hogy itt folytassam tovább pályámat, mint ezen első rangú egyháznak egyik lelkipásztora. Hála adok Istennek, hogy oly lelkipásztor-társaim vannak, kik megkönnyítik munkámat, s olyan egyháztanács kebelében működhetem, melynek száma tízszerezsen mulja fölül az Idvezítő tanítványainak számát, s mindnyájan szent lelkesedéssel vannak eltelve. Engedjék meg, hogy én legyek köztük a 100-ik, fogadjanak társuknak! Szívemből üdvözlöm a főiskola tanárait is, kiktől szintén tanulni akarok, mint első debreczeni deák. Fogadja hálás köszönetemet az itt megjelent nagy közönség is, éljenek mindnyájan!“ A közönség folytonos éljenzése közt foglalt helyet a püspök úr Simonffy Imre főgondnokkal a város ötös díszfogatán s szállására hajtatott. A városi díszfogatot hosszú kocsisor követte. D. u. 2 órákor nt. Könyves Tóth Mihály lelkész úr a főt. püspök úr tiszteletére ebédet adott, melyre a debreczeni lelkészi kar és az egyházi főgondnok volt meghíva.

Egyházkerületi tanügyi bizottsági gyűlés tartatott folyó hó 13-án Debreczenben, melyen különösen főiskolánk reformmunkálatai forogtak szőnyegen. Az érdekes tárgyakban gazdag gyűlésről jövő heti számunkban bővebben referálunk.

Tornatanárság a debreczeni főiskolában. F. évi márcz. 31-ig, mint záros határidőig, a közelebbi egyházker. közgyűlés által betöltendő debreczeni főiskolai tornatanári tanszékre 5-en adták be pályázati kérvényeiket, kik közül egy visszalépvén, a megmaradt négy pályázó neve következő: Kiss Béla, gyönki ev. ref. tanár, Hábor Sándor, b.-gyarmati oklev. tornatanár, Tóth Mihály, debreczeni főisk. h. tornatanár, Lónyai János, bikiteyi tanuló, oklev. tornatanár, kik közül három, mint illetékes pályázó, a főisk. közös tanárkari gyűlés által az egyházker. közgyűlés elé terjesztetett. Egy pályázó azért nem ajánlathatott, mert pályázati kérvényét nem szerelte föl a szükséges okmányokkal.

Lelkészválasztás. A főtiszt. Kiss Áron püspök úr debreczeni lelkészszé választatása által megürült porcsalmai lelkészi állomásra f. hó 8-án 208 szavazat közül 126-tal A d o r j á n Z o l t á n helyi segédlelkész választatott meg. Midőn jóemlékű volt tanítványunknak megválasztatásához szívünk legigazabb érzelmeivel gratulálunk, kérjük egyszersmind a min-

den kegyelem Istenét, hogy áldja és szentelje meg az ifjú Timotheus munkáját azon a helyen, hol egy munkás, közhasznú élet munkáját épen most oly fényesen jutalmazta meg az isteni gondviselés.

Számadás a Magyar Prot. Irodalmi Társaság részére hozzáink bejött pénzeiről. Nagyt. Széll Kálmán nagy-szalontai egyházm. esperes úr egy útalványon 1 frt 25 krt küldött be hozzánk ezen sorok kíséretében: „Ezen összeg A n t r ó l, mint az 1790—91. XXVI. t. ez. százados emlékünnepe alkalmával, a Károli alapra gyűlt perselypénz küldetett be hozzám; mert én az e czímen hozzám befolyt perselypénzt, főtiszt. püspök úrhoz, f. évi febr. 19-én áttettem. — nem akarván az ő számadását sem ezzel komplikálni: fölkérem Szerkesztő urat, szíveskedjék ezen összeget tőlem átvenni, b. lapjában nyugtázni és illetékes helyére eljuttatni“. Ezen összeget be fogjuk a M. Pr. Irod. Társ. titkárához a népies vallásos-erkölesi iratok alapjára küldeni. Jelenleg már 7 frt 25 kr van ismét Társaságunk javára kezelésünk alatt. Szerkesztő.

Halálozás. Lengyel Pál kismajtényi lelkész a n.-károlyi egyházmegyében f. hó 5-én elhunyt. Az érdemes egyházi férfiú nehéz munkában eltöltött küzdelmes életéről közelebb részletesen meg fogunk emlékezni. Legyen nyugodt a hű szolga síri álma!

Irodalom. Az én imáim. Imák és elmélkedések prot. gyermek-serdülő lányok és ifjú hölgyek számára. Irta Báró Barkóczy-Dömök Antonia, m. k. áll. fels. leányisk. igazgatónő. Budapest. Kókai Lajos. Lapunk hirdetési rovatában már másodszer jelezzük ezen imakönyv megjelenését, mely 220 lapon VII szakaszban (I. Elmélkedések és imák. II. Köznapi imák. III. Vasárnapi imák. IV. Ünnepi imák. V. Ájtatos elmélkedések úrvacsorával éléskor. VI. Imák és elmélkedések az élet szomorú körülményei között. VII. Lelki szenvedésekben.) 63 imádságot és elmélkedést tartalmaz. Ezen sokat szenvedett, sok nehéz megpróbáltatáson átment nő ajánlja ez imádságos könyvet „kedves unokáinak“. A mit a szerző műve bevezetésében mond, hogy őt nehéz óráiban a kétségbeeséstől a hit óvta meg, hogy ez öntött lelkébe földöntúli erőt, melyhez később az anyai szeretet forró érzelve is járult: ez a hit, ez a szeretet vonul végig ez imádságos könyv minden egyes lapján. Nincs ebben egyetlen sor, egyetlen olyan gondolat, mely a legtisztább vallásos érzelemből ne fakadt volna, mely tehát azokat, kiknek számára írva van, a gyermek-serdülő lányokat és ifjú hölgyeket föl ne emelné, ne erősítené, az élet örömei között tisztán ne tartaná, a borús napokban csüggedni engedné. Nemes lélekből fakadt, szép és jó imádságok és elmélkedések ezek, melyek a szerző nevének imádság-irodalmunk terén szép helyet biztosítanak. Melegen, jó lélekkel ajánljuk e könyvet egyházunk nő tagjainak figyelmébe, pártfogásába. Ára hirdetési rovatunkban, a lap legvégén olvasható.

A „Vasárnapi Ujság“ május 8-iki száma a következő tartalommal jelent meg: „Zalka János, győri megyés püspök“. (Arczképpel és a győri püspöki székesegyház és a püspökvár képével). — Költemények: „Csak a napot“. Igmándi Miklóstól. — „Vándorol a báránnyel“. „Hegedű szól“. Zoltán Vilmostól. — „Sárgult a lomb“. Farkas Sándortól. — „Leányszöktetés akadály nélkül“. Vig elbeszélés. Irta Zöldi Márton. — „A Fekete-erdőtől a Fekete-tengerig“. (Egy angol festő magyarországi rajzaival: „Dunaföldvár“; „Dunaföldvári víz-hordónók“; „Monostorszegi női viselet“; „Bezdáni magyar

leányok“; „Disznópásztor“; „Disznósorda a Duna partján“; „Nyomatás“; „Sokacz lányok“; „Dunaföldvári mosónők“; „Vukovári görögdiányék“; „Czigány leány“; „Dunai mal-mok“; „Halász-kunyhó Gemenczén“). — „Az 1892-iki nagy háború“. — „Rhampsinitos király kincstára“. (5 képpel). Elbeszélés Gaisford J. F.-től. — „Csernovics Péter“. (Arczképpel). — „Duse Eleonora“. Dr. Lázár Bélától. (Arczképpel R. Hirsch Nellitől, és jelmezképekkel: Gauthier Margit, Kleopatra és Fedora szerepeiben). — „A keresztények üldözése Khinában“. (Képekkel, Khinában készült rajzok után). — Az Akadémia nagyhete. — Irodalom és művészet; Közintézetek és egyletek; Mi ujság; Sakkjáték; Képtalány stb. rendes heti rovatok. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre 2 frt, a „Politikai Ujdonságok“-kal együtt 3 frt. — Ugyancsak a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, egyetem-utca 4. sz.) megrendelhető a „Képes Néplap“ legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 1 frt 20 kr.

Olvasóinknak alig egyharmad részétől vettünk még a mai napig előfizetési díjat a folyó évre, jóllehet immár a második évnegyed derekán vagyunk. A mult évről pedig folyvást igen sok hátrálék van kinn. Tisztelettel kérjük t. olvasóinkat, hogy úgy a folyó évi, mint a mult évi díjakat szíveskedjenek mielőbb beküldeni a kiadóhivatalhoz.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: CSIKY LAJOS.

HIRDETÉS.

Legalkalmasabb

Confirmatiói ajándék.

Most jelent meg!

Az én imáim.

Imák és elmélkedések protestáns gyermekek, serdülő lányok és ifjú hölgyek számára.

Irta

Br. Barkóczy-Dömök Antonia.

Ára füzve 1 frt. Vácon kötésben 1 frt 50 kr. Fekete bőr kötésben 2 frt. Chagrin bőr kötésben kapocscsal 2 frt 60 kr. Diszesebb kötések 3 frttól 5 frtig.

Ajánlom e tartalmilag igazán szép és szívhez szóló imakönyvet az igen t. lelkész urak pártfogásába. Nem kíméltem semmi költséget, hogy a könyv külső kiállítása is összhangban legyen annak tartalmával. — 10 egyszerre megküldött példányra egy tiszteletpéldányt adok.

Tisztelettel

2—3

Kókai Lajos,

Budapesten, IV., Károly-utca 1. sz.